

POSTANOWIENIE

23 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 23 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. F. i J. F.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 28 grudnia 2022 r., I ACa 320/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz każdego powoda po 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego oświadczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił nieistnienie stosunku zobowiązaniowego pomiędzy P. F. i J.F., a Bank spółką akcyjną w W., wynikającego z całkowitej nieważności umowy kredytu mieszkaniowego zawartej 30 listopada 2005 r.

Wyrokiem z 28 grudnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej pozwany, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występują istotne zagadnienia prawne oraz nieważność postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania

w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania, a przedstawione problemy prawne, dotyczące umowy kredytu, zostały już rozstrzygnięte w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 i wyrokach Sądu Najwyższego: z 18 maja 2022 r., II CSKP 972/22; z 18 maja 2022 r., II CSKP 1030/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; 17 stycznia 2024 r., II CSKP 1889/22 i z 6 marca 2024 r., II CSKP 2223/22 oraz w wyroku TSUE z 8 września 2022 r. (C-80/21, C-81/21, C-82/21, Deutsche Bank Polska i Bank Millennium).

W przedmiotowej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania. W orzecznictwie podkreśla się, że o tym, czy strona została pozbawiona możliwości obrony swoich praw, decydują konkretne okoliczności danej sprawy. Podstawę oceny potwierdzającej taki stan rzeczy stanowi uznanie, że doszło do popełnienia przez sąd uchybień procesowych, które wyłączyły, a nie tylko ograniczyły prezentowanie przez stronę swoich twierdzeń oraz dowodów na ich poparcie, zwalczanie twierdzeń i dowodów strony przeciwnej (zob. wyrok SN z 24 lutego 2011 r., III CSK 137/10). Nieważność postępowania określona w art. 379 pkt 5 k.p.c. ma miejsce wtedy, gdy strona postępowania wbrew swej woli została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. np. wyroki SN: z 15 października 2015 r., II CSK 690/14, z 1 marca 2017 r., IV CSK 350/16 i z 23 maja 2017 r., III SK 32/16). W niniejszej sprawie nie wystąpiła taka sytuacja, w której pozwany nie miałby możliwości działania. Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury nieważności nie wywołuje nieudzielenie przez sąd drugiej instancji - wbrew dyspozycji art. 224 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. - głosu stronom przed zamknięciem rozprawy (zob. wyroki SN: z 15 października 2010 r., V CSK 58/10 oraz z 16 kwietnia 2014 r., V CSK 285/13).

Nie zasługiwał na podzielenie zarzut nieważności postępowania, który skarżący łączy z udziałem w rozpoznaniu sprawy sędziego wyłączonego z mocy ustawy (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Nie miała miejsca w tej sprawie przyczyna przewidziana w art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. Przepis ten przewiduje wyłączenie od rozpoznania sprawy z mocy samej ustawy sędziego, który brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia w niższej instancji. Z samego faktu uczestniczenia sędziego w orzekaniu w przedmiocie zażalenia na postanowienie w przedmiocie wniosku pozwanego o wyłączenie sędziego M. K., a następnie w rozpoznaniu i oddaleniu apelacji od orzeczenia, w którego wydaniu w pierwszej instancji uczestniczył sędzia M.K., nie stanowi na podstawie art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. o spełnieniu przesłanek powodujących wyłączenie *ex lege* tego sędziego od rozpoznania apelacji.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązyany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]

